

Valtuustoaloitteet vuonna 2022

Kunnanhallitus 27.02.2023 § 34
66/00.01.03.01/2023

Valmistelija: kunnansihteeri

Hallintosäännön 113 §:n mukaan "Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun."

Vuonna 2022 on tehty/käsitelty seuraavat valtuustoaloitteet:

1. **Valtuustoaloite koskien kunnanhallituksen lapsi- ja perheneuvoston perustamispäätöksen uudelleen käsittelemiseksi**

Aloite tehty 2.5.2022

Aloitteen tekijä: Ryhmä 6

Aloitteen sisältö:

Ryhmä 6 teki valtuustoaloitteen kunnanhallituksen 25.4.2022 Lapsi- ja perheneuvoston perustamispäätöksen uudelleen käsittelemisestä. Aloitteessa pyydettiin selkeyttämään päätöstä; rahoituksen, raportoinnin, toiminnan, sääntöjen ja toimintamuodon osalta. Kohdat ovat käsitelty kunnanhallituksen päätöksessä hyvin epämääräisesti, jättäen toiminnalle erittäin paljon epäkohtia ja ristiriitoja sekä haasteita päätöksen täytäntöönpanossa.

Kunnanhallituksen 25.4.2022 päätös:

"Kunnanhallitus päätti äänin 2-5 perustaa lapsi- ja perheneuvoston. Nuoriso- ja liikuntas sihteeri valtuutetaan ensimmäiseen tapaamiseen lapsi- ja perheneuvoston koolle kutsujaksi. Ensimmäisessä tapaamisessa päätetään lapsi- ja perheneuvoston puheenjohtaja, sihteeri ja kokoonpano. Lapsi- ja perheneuvosto ei ole lakisääteinen neuvosto, joten sen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Kokouskulujen kattamiseksi varataan määrärahaa 500 € vuodelle 2022. Määräraha katetaan vuoden 2021 ylijäämästä. Lapsi- ja perheneuvosto toimittaa kokoontumisistaan muistiot kunnanhallitukselle/valtuustolle tiedoksi."

Asian käsittely:

Kunnanhallitus 5.9.2022 § 170:

Kunnanhallituksen päätöksen 25.4.2022 kuvaus lapsi- ja perheneuvostosta vastaa pitkälti kylä- ja yhdistysparlamentin toimintatapaa. Kylä- ja yhdistysparlamentti on kylien ja kunnan alueella toimivien järjestöjen välinen yhteistyö- ja kehittämisfoorumi.

Päätöksessä kuvataan, että lapsi- ja perheneuvoston toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, ja että neuvostolla on puheenjohtajisto ja kokoonpano. Lapsi- ja perheneuvoston on määrä toimittaa kokoontumisistaan muistiot kunnalle tiedoksi. Kunnan tulee toiminnassaan laillisuusperiaatteen mukaisesti noudattaa tarkoin lakia. Kylä- ja yhdistysparlamentti on yhdistyslain (503/1989) 10 luvun mukainen rekisteröimätön yhdistys. Myös lapsi- ja perheneuvoston toiminta kunnanhallituksen päätöksessä kuvaaman mukaan voitaisiin määritellä tähän tapaan.

Rekisteröimätön yhdistys on Suomen lainsäädännön tunnistama toimintamuoto. Yhdistyslain 58 §:n mukaan rekisteröimätön yhdistys ei voi saada nimiinsä oikeuksia tai tehdä sitoumuksia eikä kantaa tai vastata. Rekisteröimättömän yhdistyksen puolesta tehdystä toimesta aiheutuneesta velvoitteesta vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti. Yhdistyksen muut jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti sellaisesta velvoitteesta. Rekisteröimättömiin yhdistyksiin on muutoin soveltuvin osin sovellettava, mitä yhdistyslain 1–5, 10, 11, 43, 44, 60 ja 62 §:ssä on säädetty.

Kylä- ja yhdistysparlamentti syntyi alkujaan kuntalaisten aloitteesta. Kuntalaiset ja paikalliset yhdistykset käynnistivät parlamentin toiminnan. Myöhemmissä vaiheissa kylä- ja yhdistysparlamentti pyysi kuntaa nimeämään kokouksiin omat edustajansa ja myöntämään parlamentin toiminnalle avustusta. Kylä- ja yhdistysparlamentille varattu määräraha vuoden 2022 talousarviossa on 3 000 euroa. Koska kylä- ja yhdistysparlamentti ei ole rekisteröity yhdistys, avustusta ei voida maksaa sen tilille. Avustus toteutetaan siten, että hyväksyttävät kulut maksetaan kuittia vastaan.

Kylä- ja yhdistysparlamentti on hyväksynyt toimintaansa koskevat toimintaperiaatteet. Koska kyseessä ei ole kunnan perustama toimielin, toiminnalle ei ole kunnanhallituksen hyväksymiä sääntöjä. Samoin kuin kylä- ja yhdistysparlamentin osalta, lapsi- ja perheneuvosto voi itse määritellä toimintansa ja sitä koskevat säännöt. Kyseessä on tällöin rekisteröimätön yhdistys, ei kunnan toimielin, joten tämä käytäntö on Suomen lainsäädännön mukainen.

Kuntalaki (410/2015) tuntee käsitteinä nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston. Väärinkäsitysten välttämiseksi, lapsi- ja perheneuvoston sijasta mahdollisesti syntyvä rekisteröimätön yhdistys kannattaa nimetä lapsi- ja perheparlamentiksi.

Kunnanhallitus päätti tarkentaa päätöstään 25.04.2022 § 87 seuraavasti:

Kunnanhallitus antaa nuoriso- ja liikuntasihteerille tehtäväksi järjestää tilaisuuden, jossa keskustellaan lapsi- ja perheparlamentin perustamisesta Sonkajärvelle. Tilaisuuteen osallistujat voivat päättää rekisteröimättömän yhdistyksen perustamisesta ja valita sille puheenjohtajan, sihteerin ja kokoonpanon.

Kunnanhallitus huomioi perustettavan lapsi- ja perheparlamentin avustamisen talousarvion 2023 valmistelussa. Avustuksen maksatuksen edellytyksenä on, että lapsi- ja perheparlamentti toimittaa muistiot tapaamisistaan sivistyslautakunnalle ja kuitit ostoistaan kunnan asiointipisteeseen.

Nuoriso- ja liikuntasihteerin on järjestänyt keskustelutilaisuuden 7.12.2022. Lapsi- ja perheparlamentin toimintaan on varattu 3 000 euroa vuodelle 2023 kustannuspaikalle Toimikunnat ja työryhmät.

2. Valtuustoaloite/Sonkajärven luonto- ja tapahtumamatkailun kehittämishanke

Aloite tehty 13.12.2021

Aloitteen tekijä: Valtuustoryhmä 6/Kehittäjät

Aloitteen sisältö:

Sonkajärven luonto ja tapahtumat, ovat meidän ylpeys ja mahdollisuus!

Sonkajärven kunnassa on mahtava luonto ja vahva maaseudun tapahtumien tarjonta. Meillä on luonto alueena koko Sonkajärvi, ja erityisesti Jyrkkä-Koirakoski sekä Sukeva-Talaskangas. Tapahtumista Eukonkanto, Original Sukeva, Sonkajärvi Soi, Jyrkän valoshow, useita urheilutapahtumia, pieniä kylätapahtumia, teattereita, lavatansseja. Luontokohteet ja tapahtumat ovat pieniä ja suuria, mutta erittäin tärkeitä elinvoimanlähteitä kuntalaisille, kunnalle ja elinkeinoelämälle sekä myös matkailijoille. Sonkajärveläiset voivat olla ylpeitä omasta luonnosta ja tapahtumista.

Korona-aika sekä myös talkoolaisten ikääntyminen tuo omat haasteet Sonkajärven luonto- ja tapahtumamatkailun kehittymiselle, jotta nämä saadaan korona-ajan rajoitusten jälkeen vahvaan nousuun ja entistä elinvoimaisemmaksi, ryhmä 6 Kehittäjät esitti, että Sonkajärven kunta lähtee suunnittelemaan ja toteuttamaan luonto- ja tapahtumamatkailun kehittämishanketta, sekä hakee rahoitusta 2-3 vuotiseen kehittämishankkeeseen.

Hankkeessa tulee kehittää jo olemassa olevia ja uusia tapahtumia sekä luontomatkailukohteita ja näiden tapahtumasisältöjä. Hankkeessa tulee vahvistaa yhteistyötä muiden alueen sekä alan hankkeiden, julkisen sektorin, matkailuelinkeinon ja tapahtuma-alan (kolmas sektori) kanssa sekä aktivoida nuoria ja uusia tekijöitä mukaan toimintaan. Tavoitteena elinvoiman lisääminen, matkailun tukeminen ja sen aluetaloudellisten vaikutusten lisääminen luontomatkailun ja tapahtumien avulla. Hankkeen avulla kehitetään toimijoiden tapahtumaosaamista ja haetaan uutta terävyyttä tapahtuma ja luontomatkailu tarjontaan.

Asian käsittely:

Kunnanhallitus 25.4.2022 § 89:

Harvaan asuttujen alueiden (HAMA) parlamentaarisen työryhmän toimintasuunnitelman mukaan harvaan asuttujen alueiden elinvoimaa edistetään muun muassa kehittämällä matkailua. HAMA-työryhmä on päättänyt suunnata rahoitusta luonto-, ruoka- sekä metsästys- ja kalastusmatkailun kehittämiseen. Ohjelman kautta on mahdollisuus saada rahoitusta uusiin, toimintaympäristön parantamiseen liittyviin kehittämistoimiin, jotka palvelevat laajasti sekä yrityksiä, kuntia että suoraan matkailijoita. Sonkajärven luontomatkailussa Jyrkän alue on selkeä painopiste ja alueella on vielä runsaasti kehittämispotentiaalia. On perusteltua hakea myös kunnan toimesta sellaisia toimenpiteitä ja resursseja, jotka edesauttavat yrittäjyyttä, investointeja ja elinvoimaa alueella.

Ohjelmaan haettavan hankkeen kustannusarvio voi olla maksimissaan noin 200 000 euroa ja hankeajan tulee päättyä viimeistään syksyllä 2023. Toteuttamisaikaa jää siten noin vuosi.

Kunnanhallitus päätti, että Sonkajärven kunta hakee hankerahoitusta luonto-, ruoka- sekä metsästys- ja kalastusmatkailun kehittämiseen toukokuussa 2022 avautuvasta HAMA-ohjelman rahoituksesta.

Sonkajärven kunnan Jyrkän erä- ja luontomatkailun kehittämishankkeen hankehakemus lähetettiin Lapin ELY-keskukselle 29.6.2022. Kunnanhallitus hyväksyi 22.08.2022 § 149 jätetyn rahoitushakemuksen jälkikäteen. Hakemus sai myönteisen rahoituspäätöksen 10.10.2022. Hankkeen hyväksytyt kokonaiskustannukset ovat 62 500 €, avustus (90 %) 56 250 €. Talousarvioon 2023 on varattu Jyrkkäkosken Ruukintuvan suunnittelu- ja rakennustöihin 25 000 euroa ja suunnitelmavuosille 2024-2025 yhteensä 270 000 euroa. Muutostöiden tavoitteena on rakennuksen muuntaminen ympärivuotiseen ravintolapalvelukäyttöön. Hanke on käynnissä ja toteutusaika 31.10.2023 saakka.

3. Valtuustoaloite, Tori virastotalon tontille

Aloite tehty 6.6.2022

Aloitteen tekijä: Ryhmä 6

Aloitteen sisältö:

Virastotalon purku päättyi alkuvuodesta 2021. Kyseinen tontti on odottanut uutta käyttötarkoitusta näin ollen pian 1,5 vuotta.

Kunnanhallituksen perustama laaja-alainen työryhmä pohti Sonkajärven kirkonkylän taajaman kehittämistä vuosina 2020-21 ja esitti yhtenä keinona torin perustamista.

Kehittämisyhdistys Mansikka järjesti palvelupaja-tilaisuuden Rutakon Raitin kehittämisestä 17.8.2021 liikuntahallilla. Tässä tilaisuudessa esitettiin runsaasti ideoita toriin liittyen.

3.3.2022 Sonkajärven ja Sukevan kirjastoilla järjestettiin tilaisuudet, joissa kuntalaisilla oli mahdollisuus ideoida virastotalolta vapautuneen tontin käyttöä. Samaan aikaan myös netissä oli kysely aiheesta. Näillä keinoin tavoitetuista kuntalaisista kaksi kolmasosaa kannatti torin perustamista.

Torin puolesta on siis puhuttu jo pitkään, ja kuntalaiset ovat tuoneet monin tavoin esille kannatustaan, joten nyt on aika toimia. Jo olemassa olevien suunnitelmien pohjalta on hyvä edetä. Uusi tori tarjoaisi kuntalaisille viihtyisän kokoontumispaikan myyntipaikkojen, esiintymislavan, ja lasten leikkipaikan ympärille. Torilta löytyisi wc, joka olisi kuntalaisten ja ohikulkijoiden käytettävissä. Uusi tori olisi entistä turvallisempi, kun pysäköinti- ja myyntipaikat eivät olisi vierekkäin.

Ryhmä 6 Kehittäjät esitti, että virastotalon tontille perustetaan tori.

Aloitteen käsittely:

Kunnanhallitus 20.6.2022 § 136:

Sonkajärven kunta järjesti helmi-maalikuussa keskustelutilaisuuden ja kyselyn, joissa kuntalaisilta kysyttiin, mihin käyttötarkoitukseen virastotalon tyhjillään oleva tontti tulisi käyttää. Kirjastoilla

järjestettyihin tilaisuuksiin osallistuneista 68 % ja sähköiseen kyselyyn vastanneista 65 % oli sitä mieltä, että virastotalon tontille tulisi rakentaa tori.

Helmi-maaliskuussa järjestetyn keskustelutilaisuuden ja kyselyn tulokset ovat selkeät siltä osin, että suurin osa vastanneista toivoo toria rakennettavaksi. Tilanne on kuitenkin muuttunut siltä osin, että virastotalon tontti ei ole ainut mahdollinen sijainti uudelle torille. Keskustelutilaisuuksien ja kyselyn järjestämisen jälkeen on uutisoitu, että Osuuskauppa PeeÄssä on rakentamassa uuden S-Marketin. Samalla vanhan kaupan tontti vapautuu uudelle käyttötarkoitukselle. Ei ole tiedossa, olisivatko keskustelutilaisuuteen osallistuneet ja kyselyyn vastanneet toivoneet toria nimenomaan virastotalon tontille, jos sijainnille olisi esitetty vaihtoehtoja. Keskustelutilaisuuden ja kyselyn tulosten painoarvon arvioinnissa on otettava huomioon myös, että alle kaksi prosenttia kunnan asukkaista osallistui kyselyyn.

Asiassa on tehtävä päätös siitä, haluaako kunta lähteä investoimaan torin rakentamiseen. Tämä päätös tehdään talousarvion käsittelyn yhteydessä, kun valtuusto päättää, mille investoinneille myönnetään määrärahat. Määrärahojen varaaminen edellyttää kustannusarviota, joka puolestaan edellyttää tietoa torin sijainnista ja ominaisuuksista. Talousarviossa 2022 on puretun virastotalon käyttösuunnitelmaan ja osittaiseen toteuttamiseen on varattu 50 000 euroa, mikä kattaa valmisteluvaiheen kustannukset.

Kunnanhallitus päätti käynnistää tori-investoinnin valmistelun, ja että asiaa käsitellään valtuuston talousarvioiltakoulussa elo-syyskuussa.

Valtuusto on varannut torin rakentamiseen talousarviossa 130 000 euroa vuodelle 2023 ja 200 000 euroa vuodelle 2024. Torin hankevalmistelu on vireillä ja mahdolliset rakennussuunnitelmat valmistuvat kesäkaudelle 2023.

4. Valtuustoaloite lähilihan käytön lisäämisestä Sonkajärven kunnan ruokapalveluissa

Aloite tehty 14.11.2022

Aloitteen tekijä: Valtuustoryhmä 15

Aloitteen sisältö:

Aloitteessa esitetään, että Sonkajärven kunta alkaa hankkia ja hyödyntää lähellä tuotettu naudan- ja sianlihaa ruokapalveluissaan.

Kuntamme strategiassa tavoitteena on elinvoiman monipuolinen kehittäminen ja ylläpitää maatalouden vahvaa asemaa. Alkutuotannossa olevien työpaikkojen määrä kunnassamme on tällä hetkellä 20 %. Maatalouden haastava tilanne ja tuotantopanosten kustannusten nousu on yleisesti tiedossa. Seudullamme on vahva osaaminen, tietotaito ja erinomaiset olosuhteet tuottaa laadukasta, puhdasta lähilihaa. Nautojen ruokinnassa pääasiallinen rehu on nurmi. Alueemme pellot soveltuvat erinomaisesti nurmirehun tuotantoon ja nauta märehijänä on erinomainen nurmirehun hyödyntäjä. Nurmi on myös erinomainen hiilensitoja.

Suomessa tuotettu ruoka ja lähiruoka on tutkitusti puhdasta, laadukasta ja vastuullisesti tuotettua. Lähiruoka tuo työtä, toimeentuloa ja verotuloja omalle alueelle. Lähiruuan jäljitettävyys on

helppoa. Tuotteen kuljetus- ja pakkauskustannukset ovat pienet, joten se tukee myös kestävästä kehityksestä ja hiilijalanjäljen alenemaa.

Aloitteen tavoite on tukea ja antaa tukea kaikille kotieläintiloille myös kunnan ruokahuollon hankinnoilla. Sonkajärven kunnan lähiruuanosuus ruokahankinnoista on tuoreimman välitilinpäätöksen mukaisesti 19 %. Valtuustoryhmän tavoitteena on myös lisätä lähiruuan osuutta kuntamme elintarvikehankinnoissa.

Aloitteen käsittely:

Aloitetta ei ole vielä käsitelty.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus saattaa valtuustolle tiedoksi vuonna 2022 tehdyt/käsitellyt valtuustoaloitteet sekä toimenpiteet niiden johdosta.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
